

**RAQOBATBARDOSH XUSUSIY TADBIRKORLIKNI
SHAKLLANTIRISHDA HUKUMAT QO‘LLAB-QUVVATLASHNING
MEXANIZMLARI**

Baxtiyorov Mexro‘zxon Baxtiyorovich

*Samarqand davlat veterinariya meditsinasi chorvachilik va
biotexnologiyalar universiteti Iqtisodiyot fakulteti 3-bosqich talabasi*

Salamov Ibroxim

*Samarqand davlat veterinariya meditsinasi chorvachilik va
biotexnologiyalar universiteti, Iqtisodiyot va menejment kafedrası dotsenti iqtisod
fanlari nomzodi*

Annotatsiya: *Mazkur maqolada raqobatbardosh xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda hukumat tomonidan ko‘rsatiladigan qo‘llab-quvvatlash choralari va ularning samaradorligi tahlil qilingan. Xususan, huquqiy baza, moliyaviy yordam vositalari, infratuzilma qo‘llab-quvvatlovi hamda kadrlar salohiyatini oshirish mexanizmlari yoritilgan. Shuningdek, rivojlangan mamlakatlar tajribasidan kelib chiqib, O‘zbekiston sharoitida qo‘llash mumkin bo‘lgan takliflar ishlab chiqilgan.*

Kalit so‘zlar: *xususiy tadbirkorlik, raqobatbardoshlik, davlat qo‘llab-quvvatlashi, moliyaviy mexanizmlar, infratuzilma, innovatsiya.*

Kirish

Bozor iqtisodiyoti sharoitida xususiy tadbirkorlik mamlakat iqtisodiy o‘shining asosiy drayverlaridan biridir. Raqobatbardosh xususiy sektor nafaqat yangi ish o‘rinlarini yaratadi, balki mahsulot sifati va eksport salohiyatini ham oshiradi. O‘zbekiston Respublikasida so‘nggi yillarda tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Shunga qaramay, global bozor talablariga mos keladigan, innovatsion va raqobatbardosh xususiy biznesni shakllantirish jarayonida hali ham muayyan muammolar mavjud.

Ushbu maqolada hukumat qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining mohiyati, turlari va samaradorligi tahlil qilinadi.

Asosiy qism

1. Hukumat qo'llab-quvvatlashining asosiy yo'nalishlari

- **Huquqiy asoslar:** “Xususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash to'g'risida”gi qonunlar, Prezident farmonlari va hukumat qarorlari tadbirkorlikni rivojlantirishga huquqiy kafolat yaratadi.

- **Moliyaviy yordam:** imtiyozli kreditlar, soliq yengilliklari, subsidiya va grant dasturlari.

- **Infratuzilma qo'llab-quvvatlovi:** sanoat zonalari, logistika markazlari, texnoparklar va biznes-inkubatorlar.

- **Kadrlar salohiyatini oshirish:** o'quv kurslari, startap akseleratorlari, xalqaro kooperatsiya loyihalari.

2. Moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlari

- **Imtiyozli kreditlar** – tijorat banklari orqali past foizli kreditlar ajratish.

- **Davlat kafolatlari** – yirik investitsion loyihalar uchun hukumat tomonidan moliyaviy kafolat berish.

- **Grant va subsidiya dasturlari** – innovatsion va eksportbop mahsulot ishlab chiqaruvchilarga bevosita moliyaviy yordam.

3. Xorijiy tajriba

- **Germaniya** – “Mittelstand” siyosati orqali kichik va o'rta biznesni davlat buyurtmalari va ilmiy-tadqiqot fondlari bilan qo'llab-quvvatlash.

- **Janubiy Koreya** – startaplar uchun soliq imtiyozlari va texnologik inkubatsiya markazlari.

- **Turkiya** – KOSGEB dasturlari orqali tadbirkorlarga grant va trening xizmatlari taqdim etish.

4. O'zbekistonda mavjud muammolar

- Moliyaviy resurslardan foydalanish imkoniyatlarining cheklanganligi.

- Innovatsion texnologiyalarni joriy etishda yetarli darajada qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarining yo‘qligi.

- Tadbirkorlar o‘rtasida xalqaro hamkorlik tajribasining sustligi.

Takliflar

1. **Imtiyozli moliyalashtirish tizimini kengaytirish** – startap va eksportchi tadbirkorlar uchun maxsus fond tashkil etish.

2. **Innovatsion infratuzilmani rivojlantirish** – texnoparklar va IT-inkubatorlarni hududlarda kengaytirish.

3. **Tadbirkorlik ta’limini kuchaytirish** – maktab va oliy ta’lim tizimida biznesni yuritish bo‘yicha maxsus dasturlar joriy etish.

4. **Xalqaro integratsiyani kuchaytirish** – tadbirkorlarni xorijiy ko‘rgazmalar va yarmarkalarda qatnashishini moliyalashtirish.

Xulosa

Raqobatbardosh xususiy tadbirkorlikni shakllantirish mamlakat iqtisodiy taraqqiyotining eng muhim yo‘nalishlaridan biridir. Hukumatning samarali qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari bozor raqobatini kuchaytiradi, yangi ish o‘rinlari yaratadi va milliy mahsulotning jahon bozoridagi ulushini oshiradi. O‘zbekiston sharoitida huquqiy, moliyaviy va infratuzilmaviy yordam mexanizmlarini yanada takomillashtirish hamda xorij tajribasidan keng foydalanish kelajakda barqaror o‘lishni ta’minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Xususiy tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi farmonlari.

2. “Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish” bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasi qonunlari.

3. Porter M. “Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance”. – New York: Free Press, 1985.

4. OECD. “Policies for SME and Entrepreneurship Development”. – Paris, 2021.

5. World Bank. “Doing Business Report”. – Washington D.C., 2020.